

Programma van Eisen

Schilderwerk

Documentgegevens

Programma van Eisen v2

Opdrachtgever

Gemeente 's-Hertogenbosch

©1993-2026 Verf Advies Centrum B.V. Door het Verf Advies Centrum B.V. is aan Gemeente 's-Hertogenbosch toestemming verleend gebruik te maken van dit rapport. Het Verf Advies Centrum B.V. blijft auteursrechtelijk de eigenaar van dit rapport. Het gebruik van dit rapport is derhalve alleen bedoeld voor eigen gebruik. Vermenigvuldiging en/of openbaar maken door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van het Verf Advies Centrum B.V.

Inhoudsopgave

Programma van Eisen	1
1 Algemene gegevens	3
1.1 Opdrachtgever	3
1.2 Korte omschrijving van het werk	3
2 Algemene voorwaarden en bepalingen	4
2.1 Van toepassing zijnde administratieve voorschriften en bepalingen	4
2.2 Tegenstrijdige bepalingen	4
2.3 Bouwprocesbesluit Arbeidsomstandighedenwet	4
2.4 Coördinator voor de uitvoeringsfase	4
2.5 Veiligheids- en Gezondheidsplan	4
2.6 Milieuverplichtingen	5
2.7 Omgevingswet	5
2.8 Voorschriften met betrekking tot de WKA	5
2.9 Overige verplichtingen opdrachtnemer	6
2.10 Hoeveelheden	8
2.11 Uitvoeringsduur	8
2.12 Opneming en keuring	8
2.13 Onderhoudstermijn	8
2.14 Meer en minder werk, wijziging in de uitvoering	9
2.15 Verzekering	9
2.16 CAR-verzekering	9
2.17 Garantie	9
2.18 Proefuitvoering	10
2.19 Bouwstoffen	10
2.20 Rapporten, besprekingen en toezicht	10
3 Kwaliteitseisen	11
3.1 Normen	11
3.2 Labels	11
3.3 Steekproefgrootte	11
3.4 Kwaliteitseisen NIET monumentale objecten/projecten	12
3.5 Kwaliteitseisen MONUMENTALE objecten/projecten	15
4 Calculatie regieopdrachten & projecten	18
4.1 Calculatieschema	18
4.2 Uurtarieven Regieopdrachten	18
4.3 Materiaal toeslag	19

1 Algemene gegevens

1.1 Opdrachtgever

Naam : Gemeente 's-Hertogenbosch
Sector : Stadsbeheer
Afdeling : Maatschappelijk Vastgoed
Postadres : Postbus 12345, 5200 GZ 's-Hertogenbosch

1.2 Korte omschrijving van het werk

Dit Programma van Eisen (PvE) omschrijft wat er van de opdrachtnemer wordt verwacht binnen de overeenkomst. Gedurende een in de overeenkomst aangegeven periode zal opdrachtnemer het schilderwerk gaan verzorgen voor diverse vastgoed objecten/projecten van de Gemeente 's-Hertogenbosch (verder: opdrachtgever c.q. directie).

Het maatschappelijk vastgoed wordt door opdrachtgever aanbesteedt in drie percelen en betreft:

1. monumenten;
2. onderwijs/sport;
3. overige.

Opdrachtnemer dient de betreffende objecten/projecten te inspecteren (indien gewenst en/of noodzakelijk 100%) en hoeveelheden schilderwerk in te meten. De opdrachtnemer bepaalt vervolgens de object/project prijs (offerte) op basis van:

- de inspectie/opname gegevens;
- de overeengekomen eenheidsprijzen (prijzenblad) inclusief staartkosten en;
- de ingemeten hoeveelheden schilderwerk.

Per object/project dient opdrachtnemer de volgende stukken inzake het schilderwerk aan te leveren:

- een inspectie/opnamerapport;
- een plan van aanpak;
- overzicht van geconstateerde afwijkingen t.o.v. de overeenkomst;
- een planning.

De opdrachtnemer dient de onderhoudsconditie van ondergrond en schilderwerk aan het object/vastgoed vooraf grondig te inspecteren en inventariseren om te bezien of de geformuleerde kwaliteitseisen zoals opgenomen in hoofdstuk 3, behaald of bijgesteld dienen te worden voor het betreffende object/project. De stukken zullen door of namens opdrachtgever worden getoetst.

Tijdens en na de uitvoering van het schilderwerk kan per object/project de kwaliteit worden getoetst. Na schriftelijke gereed melding door opdrachtnemer kan een prestatiekeuring plaats vinden volgens paragraaf 2.12.

De werkzaamheden welke uitgevoerd dienen te worden, betreffen zowel preventief als correctief onderhoud aan de te schilderen delen van de objecten/projecten. Deze werkzaamheden zijn onder andere maar niet gelimiteerd tot:

- houtherstel;
- herstel aan beglazingswerk;
- herstel aan steenachtig/beton;
- reinigingswerkzaamheden;
- schilderwerk buiten aan houten, metalen, steenachtige en overige ondergronden;
- schilderwerk binnen aan houten, metalen, steenachtige ondergronden.

Voor dit programma van eisen is het schilderwerk met betrekking tot gehele nieuwbouwprojecten, sportvloeren en belijningen, parkeerbelijningen en omvangrijke staalconstructies uitgesloten.

2 Algemene voorwaarden en bepalingen

2.1 Van toepassing zijnde administratieve voorschriften en bepalingen

Voor het werk zijn onverkort de volgende voorwaarden en voorschriften van toepassing:

- De Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken (UAV 2012).
- NEN 3699 Standaard meetmethode voor de burger- en utiliteitsbouw.
- Inspectiemethode voor bouwdelen, rapportnummer 00025.RAP, uitgave Verf Advies Centrum opgenomen in bijlage 1.
- ISO standards handbook Volume 1 Paint and varnishes-General test methods, ISBN 92-67-10199-4. Uitgave Nederlands Normalisatie instituut.
- Schilderen van monumentale objecten/projecten dient bij voorkeur uitgevoerd te worden door een opdrachtnemer met een ERM (Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg) certificaat op basis van BRL 4000 "Onderhoud en restauratie monumenten", versie 2.0 d.d. 21-05-2021 en URL 4009 "Historisch schilderwerk", versie 2.1 d.d. 21-05-2021.

Op het werk zijn tevens van toepassing, de normen, zoals deze vermeld staan in NEN, DIN, ISO, e.d..

2.2 Tegenstrijdige bepalingen

Bij het constateren van een klaarblijkelijke tegenstrijdigheid tussen onderdelen in het programma van eisen, dient de opdrachtnemer deze, voorafgaande aan de uitvoering, uiterlijk 10 werkdagen voor de sluitingsdatum van de inschrijving, schriftelijk te melden aan de directie.

2.3 Bouwprocesbesluit Arbeidsomstandighedenwet

De opdrachtnemer is in het kader van de uitvoering van het werk gehouden alle hem ingevolge de Arbeidsomstandighedenwet, het Arbeidsomstandighedenbesluit (Staatsblad 1999.451) en daaruit voortvloeiende c.q. daarmee samenhangende regelingen en voorschriften opgelegde verplichtingen tijdig en correct na te komen. De opdrachtnemer vrijwaart de directie tegen aanspraken van derden die verband houden met het niet, niet tijdig of niet correct nakomen van deze verplichtingen door de opdrachtnemer.

2.4 Coördinator voor de uitvoeringsfase

De opdrachtnemer dient volledig, tijdig en nauwkeurig gevolg te geven aan de verplichtingen die in verband met de opgedragen werkzaamheden voor hem als uitvoerende partij voortvloeien uit het Bouwprocesbesluit, in het bijzonder de verplichtingen als genoemd in artikel 15 van het besluit. In dat verband dient de opdrachtnemer één of meer coördinatoren voor de uitvoeringsfase aan te stellen. De opdrachtnemer zal de directie schriftelijk op de hoogte stellen van de naam of namen van de coördinator(en). De coördinator(en) geeft (geven) uitvoering aan de coördinatietaken genoemd in artikel 12 van het Bouwprocesbesluit. De opdrachtnemer zal een of meer V&G- coördinator(en) uitvoeringsfase aanwijzen en staat er voor in dat de coördinator voor de uitvoeringsfase zijn taken naar behoren zal vervullen. Opdrachtnemer vrijwaart de directie voor aanspraken van derden tot vergoeding van schade, voor zover deze het gevolg zijn van een toerekenbaar tekortschieten door de opdrachtnemer dan wel door de coördinator in de nakoming van de voor hem uit het bouwproces voortvloeiende verplichtingen.

2.5 Veiligheids- en Gezondheidsplan

Het Veiligheids- en Gezondheidsplan (V&G-plan) volgens artikel 2.27 van het Arbeidsomstandighedenbesluit (Stb1999.451) is onderdeel van programma van eisen. De opdrachtnemer staat in voor de juistheid en volledigheid van het V&G-plan. De opdrachtnemer dient ervoor zorg te dragen dat de directie tijdens de bouwvergaderingen door de coördinator uitvoeringsfase wordt geïnformeerd over alle aangelegenheden, die betrekking hebben op het aan deze coördinator opgedragen takenpakket ingevolge artikel 12 van het Bouwprocesbesluit. In het bijzonder waar het betreft de voortgang ten aanzien van het V&G-plan en het V&G-dossier. De

opdrachtnemer moet de directie terstond op de hoogte stellen van alle ongevallen op het werkterrein, met verstrekking van alle ter zake doende inlichtingen.

2.6 Milieuverplichtingen

In verband met voorkoming van schade aan personen, goederen en het milieu dient de opdrachtnemer onder andere zodanige maatregelen te treffen dat het omgaan met, de uitgifte en inname en het verwerken van milieubelastende stoffen centraal geschiedt, en wel zo dat dergelijke producten op geen enkele wijze in de bodem of het grondwater terecht kunnen komen.

Voor het milieu schadelijke afvalstoffen (gevaarlijk / chemisch afval) zoals lege bussen van verf, conserverings- en oplosmiddelen, olie, kit en dergelijke, dienen in gesloten containers te worden verzameld.

Naast gevaarlijk/chemisch afval dient de opdrachtnemer de volgende fracties gescheiden in te zamelen: tuinafval, pvc en andere plastics, glas, hout en papier, metaal, puin en samengestelde producten.

De afvalfracties dienen gescheiden te worden getransporteerd naar de daartoe geëigende en officieel erkende stortplaatsen of afvalverwerkende instanties. De opdrachtnemer draagt zorg voor de noodzakelijke vergunningen/toestemmingen.

Voor de verwerking van asbest zijn speciale plannen en vergunningen/toestemmingen noodzakelijk. Asbestproducten mogen niet zonder toestemming en goedkeuring van de directie worden bewerkt, verwijderd en/of afgevoerd.

2.7 Omgevingswet

De Omgevingswet gaat over de ruimte waarin mensen wonen, werken en ontspannen. Voor het schilderwerk en onderhoud aan diverse objecten/projecten kan sprake zijn van een vergunningplicht, meldingsplicht of informatieplicht.

Opdrachtnemer zorgt tijdig voor de noodzakelijke verplichtingen en voert een vergunningscheck in het omgevingsloket <https://omgevingswet.overheid.nl/home> uit.

2.8 Voorschriften met betrekking tot de WKA

De ketenaansprakelijkheidsregeling ziet opdrachtgevers die eigenbouwer zijn, als aannemers. Wanneer de opdrachtgever niet kan worden aangemerkt als 'eigenbouwer', is een G-rekening niet nodig. Een schriftelijke bevestiging hiervan door de belastingdienst die ten aanzien van de opdrachtnemer bevoegd is, dient in dat geval door de opdrachtnemer aan de directie te worden overlegd.

Wanneer opdrachtgever een eigenbouwer is dient de opdrachtnemer te voldoen aan het volgende:

Betalingsgedrag:

Bij prijsaanbiedingen en voorts telkens aan het einde van ieder kwartaal na ondertekening van de overeenkomst dient de opdrachtnemer in verband met de Wet Keten Aansprakelijkheid (WKA) de meest recente originele verklaringen omtrent zijn betalingsgedrag van belastingdienst aan de directie te overleggen.

Bewijs afdracht:

De opdrachtnemer is jegens de opdrachtgever gehouden te voldoen aan zijn wettelijke verplichtingen tot afdracht van loonbelasting en sociale verzekeringspremies die verband houden met het opgedragen werk. Desgevraagd zal hij de directie de gegevens verschaffen waaruit blijkt dat aan deze verplichtingen is en wordt voldaan.

Onderaannemers:

Het is opdrachtnemer zonder toestemming van de directie niet toegestaan voor de uitvoering van het werk gebruik te maken van onderaannemers of van personeel dat door derden ter beschikking is gesteld. Opdrachtnemer dient na toestemming directie de bepalingen in dit programma van eisen, in eventueel door hem af te sluiten onderaanneming overeenkomsten op te nemen.

BTW verlegd:

De opdrachtnemer moet op zijn declaratie vermelden dat de omzetbelasting wordt verlegd, tenzij de belastingdienst die ten aanzien van de opdrachtnemer bevoegd is, schriftelijk heeft medegedeeld dat de verleggingsregeling omzetbelasting voor de in dit programma van eisen beschreven werkzaamheden niet van toepassing is.

Gegevens G-rekening:

De opdrachtnemer verschaft zo spoedig mogelijk na de opdracht van het werk de gegevens als bedoeld in artikel 3 lid 2 van het G-rekeningenbesluit 1991 en nadien de gegevens van artikel 4 van dit besluit alsmede de gegevens bedoeld in artikel 3 sub c van het Besluit administratievoorschriften bij onderaanneming (Besluit van 26 mei 1982, Stcrt. 109). De opdrachtnemer moet op elke declaratie uitdrukkelijk het loonkostenbestanddeel van het gedeclareerde bedrag vermelden. De voor het werk in te schakelen onderaannemers moeten een geblokkeerde rekening hebben geopend als bedoeld in het G-rekeningbesluit 1991.

Vrijwaring:

De opdrachtnemer vrijwaart de directie tegen alle eventuele aanspraken die door de belastingdienst of de bedrijfsvereniging in het kader van de Wet Ketenaansprakelijkheid (wet van 4 juni 1981 Stb. 370) worden gemaakt, alsmede tegen eventuele op die wet gebaseerde verhaal aanspraken van onderaannemer die met (een deel van) het werk zullen worden belast.

De laatste versie van de van toepassing verklaarde publicaties geldt.

2.9 Overige verplichtingen opdrachtnemer

Werknemers: Op aanvraag van de directie verschaft de opdrachtnemer een overzicht van de op het werk aanwezige werknemers en hun BSN nr. Werknemers, belast met de uitvoering en begeleiding van de werkzaamheden, moeten zich als werknemer van de opdrachtnemer kunnen legitimeren.

Werktijden: De werkzaamheden dienen tussen 07.00 uur 's ochtters en 18.00 uur 's middags te worden uitgevoerd of tijdens openingstijden indien dit gewenst is door gebruiker en i.o.m. de directie/opdrachtgever. Voor de uitvoering van werkzaamheden buiten voornoemde tijdsperiode dient vooraf toestemming te worden verkregen van de directie. Bij afwezigheid van de opdrachtgever/gebruikers mogen de werkzaamheden in gebruikersruimten alleen worden verricht na overleg en goedkeuring van de directie.

Geluid: Geluidsoverlast in welke vorm dan ook dient tot het minimum beperkt te blijven.

Materieel: Wanneer de opdrachtnemer in het kader van de overeengekomen werkzaamheden gebruik wenst te maken van zwaar materieel als steigers, opslag- en afvalcontainers en dergelijke, dient deze daarvoor vooraf toestemming te verkrijgen van de directie.

Steigerwerk: De opdrachtnemer dient een geschikte steiger te plaatsen, passend bij de werkzaamheden en de verschillende disciplines die gelijktijdig uitgevoerd moeten kunnen worden. De steigerconstructies moeten voldoen aan de daartoe behorende steigervoorschriften en veilig en betrouwbaar te zijn. Steigerwerk dient regelmatig ontdaan te worden van afval.

Voorzieningen: De volgende voorzieningen dienen door de opdrachtnemer te worden getroffen, tenzij dit expliciet anders wordt overeengekomen in de opdrachtverstrekking:

- Schaft-, toilet- en opslagvoorzieningen.
- Energie- en watervoorzieningen.

Huidige staat: De opdrachtnemer dient zich te allen tijde op de hoogte te stellen van de staat

van de omgeving en opstellen waaraan hij de opgedragen werkzaamheden dient te verrichten. Gebreken dienen schriftelijk te worden vastgelegd. De omgeving waarin de werkzaamheden worden verricht, moet na afronding in dezelfde staat worden opgeleverd als aangetroffen voor aanvang van de werkzaamheden. Afval dient te worden opgeruimd en afgevoerd. Bij de opnemings conform paragraaf 2.12 ligt de bewijslast voor eventuele onvolkomenheden bij de opdrachtnemer.

- Overlast:** Om overlast te beperken dient de opdrachtnemer de werkzaamheden zodanig uit te voeren, dat:
- de hoofdentree, toegangsdeuren van gebruiksruidten en vluchtwegen te allen tijde op veilige wijze bereikbaar en vrij zijn;
 - hard geluid, tocht en koude in gebruiksruidten wordt tegen gegaan;
 - er geen schade wordt veroorzaakt aan personen, huisdieren, materialen/constructies, bestrating, gazons, beplanting en dergelijke.
- Schade:** Ontstane schade aan eigendommen van de opdrachtgever of gebruiker van het object/project wordt tijdig gemeld en indien veroorzaakt door de opdrachtnemer zal dit worden vergoed of worden hersteld in overleg met opdrachtgever en/of de gebruiker.
- Goedkeuring:** Voorafgaand de werkzaamheden is goedkeuring van directie nodig voor gebruik van de directe omgeving, zoals tuinen, trottoirs en dergelijke, transport door gebruiksruidten, afscherming tegen weersinvloeden of verontreiniging en ten behoeve van veiligheid.
- Ongeval:** De opdrachtnemer meldt terstond eventuele ongevallen, conflicten met opdrachtgever/gebruikers of anderszins ongewone gebeurtenissen samenhangend met de opdracht, alsmede door de opdrachtnemer vastgestelde gebreken aan de directie.
- Bewaking:** De wijze van bewaking van het werk, de bouwstoffen en de gereedschappen/hulpmiddelen behoort tot de verantwoording van de opdrachtnemer.
- Vakantie:** De tijdstippen, waarop de opdrachtnemer wegens vakantieperiodes een gedeelte van de werkzaamheden niet kan uitvoeren, worden tijdig schriftelijk aan de directie gemeld. Hierbij dient de opdrachtnemer beschikbaar te zijn bij eventuele nood- of urgente gevallen. Een en ander dient duidelijk schriftelijk te zijn geregeld in een V&G-plan.
- Voorschriften:** De opdrachtnemer dient te allen tijde de van toepassing zijnde wettelijke voorschriften en beschikkingen van overheidswege correct en adequaat op te volgen.
- Vergunningen:** De opdrachtnemer draagt zorg voor de tijdige verkrijging van publiekrechtelijke en privaatrechtelijke toestemmingen, ontheffingen en dergelijke beschikkingen, die eventueel nodig zijn voor de uitvoering van de opgedragen werkzaamheden.
- Bouwplaats:** Voor de inrichting van de bouwplaats (plaatsen van schaftgelegenheid, containers e.d.) dient opdrachtnemer goedkeuring te verkrijgen van de gemeente/directie.
- Precario:** Precario komt voor rekening van de opdrachtnemer.
- Waarborgsom:** De opdrachtnemer dient er rekening mee te houden dat er door de gemeente een waarborgsom kan worden verlangd in verband met eventuele beschadigingen aan de openbare ruimte, bestratingen en rioleringen.
- Reclame:** Het voeren van reclame behoeft de goedkeuring van de directie. Kosten, voortkomend uit het voeren van reclame, komen voor rekening van de opdrachtnemer.
- Communicatie:** De opdrachtnemer dient elke opdrachtgever/gebruiker 5 werkdagen voor aanvang schriftelijk te informeren over de datum en het tijdstip waarop de werkzaamheden

worden uitgevoerd. Tevens wordt hierbij aangegeven welke voorzieningen de opdrachtgever/gebruiker dient te treffen.

Chroom-6: De gemeente kan onderzoek laten verrichten naar de aanwezigheid van Chroom-6 in bestaande verflagen. Indien aanwezig kan informatie over de aanwezigheid en in welke omvang worden opgevraagd bij de gemeente. Voor de uitvoering van schilderwerk en onderhoud wordt verwezen naar het beheersregime chroom-6 en andere gevaarlijke stoffen, laatste publicatie geldt.

Asbest: De gemeente kan onderzoek laten verrichten naar de aanwezigheid van Asbest. Meer informatie hierover kan worden opgevraagd bij de gemeente.

2.10 Hoeveelheden

Wanneer in het programma van eisen en/of andere documenten, die deel uitmaken van de offerteaanvraag, hoeveelheden zijn vermeld (met uitzondering van verrekenbare hoeveelheden), dient opdrachtnemer deze hoeveelheden in het werk te verifiëren. Eventuele afwijkingen dienen duidelijk gespecificeerd en gescheiden, van de offerte/activiteitenplan te worden vermeld. Na opdrachtverlening gemelde afwijkingen in hoeveelheden behoren tot het werk maar kunnen niet worden verrekend.

De meetmethode die wordt gehanteerd is gebaseerd op de NEN 3699 "Meetmethode voor netto hoeveelheden van materialen en werkzaamheden voor gebouwen". De hiervoor geldende inventarisatiemethodiek is in de bijlage opgenomen.

2.11 Uitvoeringsduur

Voorafgaand aan de aanvang van het werk dient de opdrachtnemer een definitieve planning in kalenderweken te overleggen, waarbij de principeplanning in de offerte als onderlegger dient. De datum van aanvang en oplevering wordt nader overeengekomen tussen directie en opdrachtnemer. De goedgekeurde planning is bindend.

2.12 Opneming en keuring

Opneming van het werk, in zijn geheel of in nader te bepalen delen kan alleen plaatsvinden na een schriftelijk verzoek van de opdrachtnemer aan de directie, waarin de opdrachtnemer aangeeft op welke dag het werk (of deel van het werk) gereed is. De directie reageert in de regel binnen 8 dagen na deze dag, met een datum voor opneming en/of keuring van het werk.

Circa 8 á 12 weken (in afwijking van de U.A.V. §9 lid 2) na schriftelijke gereed melding van de werkzaamheden wordt schilderwerk aan het object/project steekproefsgewijs gekeurd.

De opdrachtnemer dient kleine beschadigingen, zoals hechtproeven die tijdens de opneming en/of keuring ontstaan door destructieve metingen, kosteloos te herstellen.

Bij afkeuring zal de opdrachtnemer corrigerende maatregelen uitvoeren en het werk wederom schriftelijk gereed melden, waarna een her-opneming en/of herkeuring zal plaatsvinden. De kosten voor her-opnemingen en/of herkeuringen zijn voor rekening van de opdrachtnemer.

In het 3^e jaar kan de garantie door opdrachtgever worden beproefd bij de onderhouden objecten/projecten. Mogelijke afwijkingen worden gemeld en opdrachtnemer wordt gevraagd om een plan van aanpak op te stellen met betrekking tot de garantie.

Het werk is aanvaard wanneer is voldaan aan de overeengekomen kwaliteitseisen (hoofdstuk 3) alsmede de inspannings- en resultaatverplichting volgens dit programma van eisen.

2.13 Onderhoudstermijn

Een onderhoudstermijn van 3 kalendermaanden, zoals bedoeld in de UAV §11 is van toepassing.

2.14 Meer en minder werk, wijziging in de uitvoering

Alleen schriftelijk door de directie opgedragen meer en minder werk kan worden gefactureerd. Meer en minder werk wordt binnen één kalenderweek na vaststelling en voorafgaand aan de uitvoering door de opdrachtnemer schriftelijk aan de directie gemeld met opgave van kosten en/of teruggaven.

Meerwerk dient voorkomen te worden en de offerte/activiteitenplan wordt gebruikt ten behoeve van de verrekeningen van eventueel minderwerk alsmede de verrekening van vervallen werkzaamheden.

Bij meer en minder werk dient een specificatie te worden overhandigd, die melding maakt van de hoeveelheid verwerkte uren en gebruikte materialen, inclusief staartkosten op basis van de inschrijving.

Bij verrekening van meer en minder werk op basis van overeengekomen verrekenprijzen gelden de bepalingen in de UAV §39 lid 5.

2.15 Verzekering

De opstallen zijn door de eigenaar tegen brand- en stormschade verzekerd.

2.16 CAR-verzekering

De opdrachtnemer is verplicht als verzekeringnemer een Constructie Allrisk (CAR-)verzekering af te sluiten, onverminderd zijn aansprakelijkheid. In deze verzekering dient alle materiële schade en of verlies of vernietiging gedekt te zijn, ongeacht de oorzaak. De artikelen 7:951 en 7:952 BW zijn hierbij niet van toepassing. De verzekering duurt vanaf de dag van aanvang tot en met de dag van oplevering en aansluitend gedurende de onderhoudstermijn.

De dekking omvat minimaal het volgende:

- het werk;
- bestaande eigendommen van de opdrachtgever;
- persoonlijke eigendommen van de verzekerden en van personeel van verzekerden;
- keten, loods, gereedschappen en hulpmaterieel;
- transport van bouwstoffen/bouwmaterialen (dekking binnen Europa).

Het eventuele afmakingscourtage dient te zijn meeverzekerd en een eventueel eigen risico komt voor rekening van de opdrachtnemer.

Als verzekerden moeten uitdrukkelijk "alle betrokkenen bij het werk" worden vermeld. Alle betrokkenen zullen onderling en ten opzichte van elkaar als derden dienen te worden beschouwd.

Vóór aanvang van het werk levert de opdrachtnemer een dekkingsbevestiging van de CAR-verzekering aan de directie.

De opdrachtgever heeft het recht op kosten van de opdrachtnemer een CAR-verzekering af te sluiten met dezelfde voorwaarden, indien de opdrachtnemer dit niet tijdig regelt. De gemaakte kosten voor premie en bestede tijd worden op de aannemingssom in mindering gebracht.

2.17 Garantie

Garantie is van toepassing op alle verwerkte materialen en uitgevoerde werkzaamheden, beschreven in dit programma van eisen, de bijlagen, de nota van inlichtingen/wijzigingen en eventueel opgedragen meerwerk, alsmede gevolgschade.

De door de opdrachtnemer op te stellen garantie omvat naast het bovenstaande:

- Een niet afbouwende garantie van minimaal 3 jaren, tenzij een andere garantieperiode is beschreven in de navolgende hoofdstukken.
- Een basiskwaliteit overeenkomstig goed en deugdelijk werk tenzij anders is beschreven in het hoofdstuk 'Kwaliteitseisen' van dit programma van eisen.
- Een specificatie van het uitgevoerde werk, de plaatsaanduiding en de verwerkte materialen.

Schade die onder de garantie valt wordt op eerste aanzegging van de opdrachtgever door de opdrachtnemer/garant hersteld. Bereikbaarheids- en andere voorzieningen zijn voor rekening van de opdrachtnemer/garant. De garantieperiode gaat in op de dag van oplevering/goedkeuring van het werk, tenzij hierover andere schriftelijke afspraken tussen opdrachtgever en -nemer worden overeengekomen.

Binnen 14 dagen na opdrachtverlening van de werkzaamheden biedt de opdrachtnemer een schriftelijke concept garantieverklaring aan ter goedkeuring door de directie. De opdrachtnemer verstrekt vóór het indienen van de laatste termijn de definitieve schriftelijke en rechtsgeldig ondertekende garantie aan de directie.

2.18 Proefuitvoering

De schilderwerkzaamheden, omschreven in dit programma van eisen dienen op verzoek eerst te worden uitgevoerd op een nader door de directie aan te wijzen proefvlak. Bij afkeuring dienen correcties te worden uitgevoerd die leiden tot goedkeuring van de proefuitvoering.

Na goedkeuring geldt het niveau van de proefuitvoering als referentie voor het gehele werk en kunnen de werkzaamheden worden vervolgd.

2.19 Bouwstoffen

Nieuwe bouwstoffen dienen vooraf ter goedkeuring te worden aangeboden aan de directie. Op de bouwplaats mogen geen bouwstoffen aanwezig zijn die niet door de directie zijn goedgekeurd.

Oude bouwstoffen en uitkomend afval worden eigendom van de opdrachtnemer en dienen te worden afgevoerd, tenzij elders in dit programma van eisen voor specifieke bouwstoffen anders is geregeld.

2.20 Rapporten, besprekingen en toezicht

De directie kan het periodieke toezicht tijdens de uitvoering laten verrichten door derden.

3 Kwaliteitseisen

3.1 Normen

In dit hoofdstuk wordt verwezen naar de normen zoals omschreven in de Inspectiemethode voor bouwdelen, rapportnummer 00025.RAP, uitgave Verf Advies Centrum en opgenomen in bijlage 1.

3.2 Labels

Er zijn twee kwaliteitsniveaus vastgelegd, gebaseerd op de inspectiemethode.

De kwaliteit van het schilderwerk wordt getoetst:

- Voor NIET monumentale objecten/projecten.
- Voor monumentale objecten/projecten.

3.3 Steekproefgrootte

Een keuring op het schilderwerk van het object/project wordt uitgevoerd volgens onderstaande steekproefgrootte. De beoordeling wordt evenredig verdeeld over de windrichtingen uitgevoerd. Naast de steekproef vindt er in het werk een algemene visuele schouwing plaats. Tijdens de steekproef worden op een aantal vooraf vastgelegde plaatsen metingen uitgevoerd.

Steekproefgrootte houten ondergronden (aantal in onderdelen/elementen)

Aantal	Steekproefgrootte
t/m 25	3
26 t/m 90	5
91 t/m 150	8
151 t/m 280	13
281 t/m 500	20
>500	32

Steekproefgrootte metalen en steenachtige ondergronden (aantal in m2)

Aantal	Steekproefgrootte
t/m 300	3
301 t/m 500	5
501 t/m 1000	8
1001 t/m 3000	13
3001 t/m 5000	20
>5000	32

Indien een grotere nauwkeurigheid wordt gewenst kan tussen de Gemeente 's-Hertogenbosch en opdrachtnemer een andere steekproefgrootte worden overeengekomen.

3.4 Kwaliteitseisen **NIIET** monumentale objecten/projecten

3.4.1 Houten ondergronden in de buitenschil

- De 'eisen bij oplevering' zijn van toepassing op alle geschilderde houten ondergronden.
- De 'eisen tijdens garantieperiode' zijn van toepassing op alle uitgevoerde werkzaamheden aan houten ondergronden en geleverde materialen.

	Norm	Omschrijving	Eisen bij oplevering (0 jaar)	Eisen tijdens garantieperiode (3 jaar)
Ondergrond en beglazing	2.1	Houtaantasting	100% klasse 0	100% klasse 0
	2.2	Open verbindingen	100% klasse 0	100% klasse 0
	2.3	Scheuren ondergrond	100% klasse 0	100% klasse 0
	2.4	Klemmende draaiende delen	100% klasse 0	
	2.6	Houtvochtgehalte	90% klasse 0 t/m 2 10% klasse 3 t/m 5	
	8.4	Gebreken glasafdichting	100% klasse 0	100% klasse 0
	8.5	Gebreken glasbevestiging	100% klasse 0	100% klasse 0
Verfsysteem	7.1	Afpoederen verfsysteem		80% klasse 0 t/m 2 20% klasse 3 t/m 5
	7.2	Glans verfsysteem	90% klasse 0 10% klasse 1	80% klasse 0 t/m 2 20% klasse 3 t/m 5
	7.3	Verkleuren verfsysteem		80% klasse 0 t/m 2 20% klasse 3 t/m 5
	7.4	Verfschade	100% klasse 0	50% klasse 0 50% klasse 1
	7.5.2	Hechting verfsysteem	90% klasse 0 t/m 2 10% klasse 3 t/m 5	
Applicatietechniek	7.9	Regenschade en/of mat geslagen verflaag	100% klasse 0	
	7.10	Slecht besnijwerk	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.11	Heilige dagen	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.12	Onvoldoende behandelde delen	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.13	Insluitingen, ruwheid, eilanden e.d.	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.14	Zakkers, schroeien, aanzetten e.d.	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.15	Kleurafwijkingen door slechte dekking e.d.	100% klasse 0	

3.4.2 Metalen en kunststof ondergronden in de buitenschil

- De 'eisen bij oplevering' zijn van toepassing op alle geschilderde metalen en kunststoffen ondergronden.
- De 'eisen tijdens garantieperiode' zijn van toepassing op alle uitgevoerde werkzaamheden aan metalen en kunststoffen ondergronden en geleverde materialen.

	Norm	Omschrijving	Eisen bij oplevering (0 jaar)	Eisen tijdens garantieperiode (3 jaar)
Verfsysteem	7.1	Afpoederen verfsysteem		90% klasse 0 10% klasse 1 t/m 2
	7.2	Glans verfsysteem	90% klasse 0 10% klasse 1	80% klasse 0 t/m 3 20% klasse 3 t/m 5
	7.3	Verkleuren verfsysteem		80% klasse 0 t/m 2 20% klasse 3 t/m 5
	7.4	Verfschade	100% klasse 0	80% klasse 0 20% klasse 1
	7.5.4	Hechting verfsysteem	90% klasse 0 t/m 2 10% klasse 3 t/m 5	
Applicatietechniek	7.9	Regenschade en/of mat geslagen verflaag	100% klasse 0	
	7.10	Slecht besnijwerk	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.11	Heilige dagen	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.12	Onvoldoende behandelde delen	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.13	Insluitingen, ruwheid, eilanden e.d.	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.14	Zakkers, schroeien, aanzetten e.d.	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.15	Kleurafwijkingen door slechte dekking e.d.	100% klasse 0	

3.4.3 Steenachtige ondergronden in de buitenschil

- De 'eisen bij oplevering' zijn van toepassing op alle geschilderde steenachtige ondergronden.
- De 'eisen tijdens garantieperiode' zijn van toepassing op alle uitgevoerde werkzaamheden aan steenachtige ondergronden en geleverde materialen.

	Norm	Omschrijving	Eisen bij oplevering (0 jaar)	Eisen tijdens garantieperiode (3 jaar)
Verfsysteem	7.3	Verkleuren verfsysteem		80% klasse 0 t/m 2 20% klasse 3 t/m 5
	7.4	Verfschade	100% klasse 0	90% klasse 0 10% klasse 1
	7.5.4	Hechting verfsysteem (muurverf)	90% klasse 0 t/m 2 10% klasse 3 t/m 5	
Applicatietechniek	7.9	Regenschade en/of mat geslagen verflaag	100% klasse 0	
	7.10	Slecht besnijwerk	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.11	Heilige dagen	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.12	Onvoldoende behandelde delen	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.13	Insluitingen, ruwheid, eilanden e.d.	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.14	Zakkers, schroeven, aanzetten e.d.	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.15	Kleurafwijkingen door slechte dekking e.d.	100% klasse 0	

3.4.4 Binnenschilderwerk in het algemeen

- De 'eisen bij oplevering' zijn van toepassing op uitgevoerde werkzaamheden aan alle ondergronden binnen en geleverde materialen.

Norm	Omschrijving	Eisen bij oplevering (0 jaar)
7.4	Verfschade	100% klasse 0
7.10	Slecht besnijwerk	95% klasse 0 5% klasse 5
7.11	Heilige dagen	95% klasse 0 5% klasse 5
7.12	Onvoldoende behandelde delen	95% klasse 0 5% klasse 5
7.13	Insluitingen, ruwheid, eilanden e.d.	95% klasse 0 5% klasse 5
7.14	Zakkers, schroeven, aanzetten e.d.	95% klasse 0 5% klasse 5
7.15	Kleurafwijkingen door slechte dekking e.d.	100% klasse 0

3.5 Kwaliteitseisen **MONUMENTALE** objecten/projecten

3.5.1 Houten ondergronden in de buitenschil

- De 'eisen bij oplevering' zijn van toepassing op alle geschilderde houten ondergronden.
- De 'eisen tijdens garantieperiode' zijn van toepassing op alle uitgevoerde werkzaamheden aan houten ondergronden en geleverde materialen.

	Norm	Omschrijving	Eisen bij oplevering (0 jaar)	Eisen tijdens garantieperiode (3 jaar)
Ondergrond en beglazing	2.1	Houtaantasting	100% klasse 0	100% klasse 0
	2.2	Open verbindingen	100% klasse 0	100% klasse 0
	2.3	Scheuren ondergrond	100% klasse 0	100% klasse 0
	2.4	Klemmende draaiende delen	100% klasse 0	
	2.6	Houtvochtgehalte	80% klasse 0 t/m 2 20% klasse 3 t/m 5	
	8.4	Gebreken glasafdichting	100% klasse 0	
	8.5	Gebreken glasbevestiging	100% klasse 0	
Verfsysteem	7.1	Afpoederen verfsysteem		80% klasse 0 t/m 2 20% klasse 3 t/m 5
	7.2	Glans verfsysteem	90% klasse 0 10% klasse 1	80% klasse 0 t/m 2 20% klasse 3 t/m 5
	7.3	Verkleuren verfsysteem		80% klasse 0 t/m 2 20% klasse 3 t/m 5
	7.4	Verfschade	100% klasse 0	50% klasse 0 50% klasse 1
	7.5.2	Hechting verfsysteem	80% klasse 0 t/m 2 20% klasse 3 t/m 5	
Applicatietechniek	7.9	Regenschade en/of mat geslagen verflaag	100% klasse 0	
	7.10	Slecht besnijwerk	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.11	Heilige dagen	95% klasse 0 5% klasse 5	
	7.12	Onvoldoende behandelde delen	95% klasse 0 5% klasse 5	
	7.13	Insluitingen, ruwheid, eilanden e.d.	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.14	Zakkers, schroeien, aanzetten e.d.	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.15	Kleurafwijkingen door slechte dekking e.d.	100% klasse 0	

- Het verfsysteem op de hoofdentree / voorgevel mogen geen applicatietechnische gebreken vertonen (100% klasse 0).

3.5.2 Metalen en kunststof ondergronden in de buitenschil

- De 'eisen bij oplevering' zijn van toepassing op alle geschilderde metalen en kunststoffen ondergronden.
- De 'eisen tijdens garantieperiode' zijn van toepassing op alle uitgevoerde werkzaamheden aan metalen en kunststoffen ondergronden en geleverde materialen.

	Norm	Omschrijving	Eisen bij oplevering (0-jaar)	Eisen tijdens garantieperiode (3 jaar)
Verfsysteem	7.1	Afpoederen verfsysteem		90% klasse 0 10% klasse 1 t/m 2
	7.2	Glans verfsysteem	90% klasse 0 10% klasse 1	80% klasse 0 t/m 3 20% klasse 3 t/m 5
	7.3	Verkleuren verfsysteem		80% klasse 0 t/m 2 20% klasse 3 t/m 5
	7.4	Verfschade	100% klasse 0	80% klasse 0 20% klasse 1
	7.5.4	Hechting verfsysteem	90% klasse 0 t/m 2 10% klasse 3 t/m 5	
Applicatietechniek	7.9	Regenschade en/of mat geslagen verflaag	100% klasse 0	
	7.10	Slecht besnijwerk	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.11	Heilige dagen	95% klasse 0 5% klasse 5	
	7.12	Onvoldoende behandelde delen	95% klasse 0 5% klasse 5	
	7.13	Insluitingen, ruwheid, eilanden e.d.	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.14	Zakkers, schroeien, aanzetten e.d.	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.15	Kleurafwijkingen door slechte dekking e.d.	100% klasse 0	

- Het verfsysteem op de hoofdentree / voorgevel mogen geen applicatietechnische gebreken vertonen (100% klasse 0).

3.5.3 Steenachtige ondergronden in de buitenschil

- De 'eisen bij oplevering' zijn van toepassing op alle geschilderde steenachtige ondergronden.
- De 'eisen tijdens garantieperiode' zijn van toepassing op alle uitgevoerde werkzaamheden aan steenachtige ondergronden en geleverde materialen.

	Norm	Omschrijving	Eisen bij oplevering (0 jaar)	Eisen tijdens garantieperiode (3 jaar)
Verfsysteem	7.3	Verkleuren verfsysteem		80% klasse 0 t/m 2 20% klasse 3 t/m 5
	7.4	Verfschade	100% klasse 0	90% klasse 0 10% klasse 1
	7.5.4	Hechting verfsysteem (muurverf)	90% klasse 0 t/m 2 10% klasse 3 t/m 5	
Applicatietechniek	7.9	Regenschade en/of mat geslagen verflaag	100% klasse 0	
	7.10	Slecht besnijwerk	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.11	Heilige dagen	95% klasse 0 5% klasse 5	
	7.12	Onvoldoende behandelde delen	95% klasse 0 5% klasse 5	
	7.13	Insluitingen, ruwheid, eilanden e.d.	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.14	Zakkers, schroeven, aanzetten e.d.	90% klasse 0 10% klasse 5	
	7.15	Kleurafwijkingen door slechte dekking e.d.	100% klasse 0	

- Het verfsysteem op de hoofdentree / voorgevel mogen geen applicatietechnische gebreken vertonen (100% klasse 0).

3.5.4 Binnenschilderwerk in het algemeen

- De 'eisen bij oplevering' zijn van toepassing op uitgevoerde werkzaamheden aan alle ondergronden binnen en geleverde materialen.

Norm	Omschrijving	Eisen bij oplevering (0 jaar)
7.4	Verfschade	100% klasse 0
7.10	Slecht besnijwerk	95% klasse 0 5% klasse 5
7.11	Heilige dagen	95% klasse 0 5% klasse 5
7.12	Onvoldoende behandelde delen	95% klasse 0 5% klasse 5
7.13	Insluitingen, ruwheid, eilanden e.d.	95% klasse 0 5% klasse 5
7.14	Zakkers, schroeven, aanzetten e.d.	95% klasse 0 5% klasse 5
7.15	Kleurafwijkingen door slechte dekking e.d.	100% klasse 0

4 Calculatie regieopdrachten & projecten

4.1 Calculatieschema

Binnen het contract is duidelijk onderscheid gemaakt tussen verrekening van 'regieopdrachten' <€3.000,- en 'planmatige opdrachten/projecten' ≥ €3.000,-.

Regieopdrachten < €3.000,-

Regieopdrachten dienen door Opdrachtnemer verrekend te worden door middel van urenverrekening (gebruikmakend van het opgegeven all-in uurtarief in het prijzenblad.) Eventuele materiaalkosten (bijvoorbeeld verf) dienen proportioneel verrekend te worden, waarbij geldt dat de gerekende materiaalkosten in lijn moeten zijn met de gerealiseerde omvang van het werk. Het per opdracht in rekening brengen van complete verpakkingseenheden (bijvoorbeeld 1 liter, 2,5 liter of 10 liter verf) zonder dat de omvang van de opdracht dit vraagt is niet toegestaan.

- Klimtoeslagen boven een werkhoogte van 8 meter mogen met een vastgestelde toeslag van 9% verrekend worden over het all-in uurtarief. Vanzelfsprekend dient deze toeslag alleen gerekend te worden over de uren waarop er daadwerkelijk boven een werkhoogte van 8 meter is gewerkt. Het toepassen van de klimtoeslag over de gehele aanvraag is niet toegestaan. De werkhoogte wordt berekend vanaf het niveau waarop het bereikbaarheidsmiddel zich bevindt.

Opdrachten/projecten ≥ € 3.000,-

De opdrachten/projecten ≥ € 3.000,- dienen verrekend te worden middels het toepassen van de opgegeven eenheidsprijzen in het prijzenblad (*Excel prijzenblad t/m artikelcode SA105-c*). In deze eenheidsprijzen dienen alle kosten (eventuele klimtoeslagen tot 8 meter, ~~klim- en steigermaterialen~~, (verbruiks)materiaal, winst en risico, ~~uurtarieven~~, milieutoeslag, algemene kosten e.d.) te zijn opgenomen.

Het separaat in rekening brengen van dergelijke posten is niet toegestaan. Uitzondering hierop zijn onderstaande:

- Klimtoeslagen boven een werkhoogte van 8 meter mogen met een vastgestelde toeslag van 9% verrekend worden over het loonbestanddeel van de betreffende eenheidsprijzen. Vanzelfsprekend dient deze toeslag alleen gerekend te worden over de uren waarop er daadwerkelijk boven een werkhoogte van 8 meter is gewerkt. Het toepassen van de klimtoeslag over de gehele aanvraag is niet toegestaan. De werkhoogte wordt berekend vanaf het niveau waarop het bereikbaarheidsmiddel zich bevindt.
- Klim- en Steigermaterialen (conform posten K&S1 t/m K&S18)
- Uurtarieven

4.2 Uurtarieven Regieopdrachten

De aangeboden (uur)tarieven ~~voor regieopdrachten~~ zijn all-in uurtarieven en dienen minimaal de volgende componenten te bevatten:

- Vakantietoeslag;
- Gratificaties;
- Vakantie- en feestdagen en wettelijk verzuim;
- Wettelijke sociale lasten;
- Pensioenfondsen en overige branche fondsen;
- Regeling ATV;
- Gereedschap-, kled- en koffiegeld;
- Werkvoorbereiding, calculatiekosten en administratie, inclusief het verzorgen van managementrapportages;
- Veiligheidsmiddelen;
- Klein verbruiksmateriaal (o.a. kwasten, schuurpapier, reinigingsmiddel etc);
- Kleine, gekeurde bereikbaarheidsmiddelen (ladder, bordestrap, rolsteiger tot werkhoogte 8 meter);
- Klimtoeslag tot werkhoogte van 8 meter.
- Begeleiding;
- Kosten voor opruimen (arbeid inclusief milieuvriendelijk verwijderen en afvoeren van afval;
- Contact-/overlegmomenten inclusief voorbereidingswerkzaamheden
- Reiskosten, reizen, voorrijkosten en verblijfskosten (Reistijd tussen de locaties in niet

- declarabel).
- Parkeergelden

Het percentage winst en risico toeslag en algemene kosten dienen te zijn opgenomen in de aangeboden uurtarieven. Het in rekening brengen van opslagen die niet contractueel zijn benoemd is ook in dit onderdeel niet toegestaan

4.3 Materiaal toeslag

De materiaalopslag is een vast percentage dat de Opdrachtnemer in het prijzenblad aanbiedt. Dit percentage is de vergoeding voor alle handelingen rondom de inkoop, logistiek, administratie, winst & risico en garantie op materialen.

- Berekeningswijze: De materiaalopslag mag uitsluitend berekend worden als een opslagpercentage bovenop de daadwerkelijke netto-inkoopprijzen (de inkoop prijs van de groothandel/fabrikant na aftrek van kortingen) van de toegepaste materialen.
- Bewijslast: Opdrachtgever behoudt zich het recht voor om bij de facturatie van regieopdrachten de originele inkoopfacturen of pakbonnen van de leverancier op te vragen als bewijslast.
- Verantwoordelijkheid: Opdrachtnemer blijft volledig verantwoordelijk en productaansprakelijk voor alle ingekochte materialen en staat in voor een tijdige levering op de locatie.

Materiaaltoeslag is alleen verrekenbaar tijdens het verrekenen van toegepast materiaal bij het geval van 'regie opdrachten'. Materiaalkosten binnen planmatige opdrachten en projecten $\geq$ €3.000,- kunnen niet separaat verrekend worden, aangezien deze kosten al onderdeel zijn van de contractueel overeengekomen eenheidsprijzen.